

וְיָרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים - כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: הִבָּה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ, וְעָלָה מִן הָאָרֶץ.

וְעֵנֵינוּ - כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁמְעוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם. וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעֹה. אֵת פֶּתֶם וְאֵת רַעְמִס.

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה - כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹךְ.

וַיִּצְעַק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוֹ, וַיִּרְא אֶת עֲגִינוֹ וְאֵת עֲמַלְנוֹ וְאֵת לַחֲצֵנוּ.

וַיִּצְעַק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי בַיָּמִים הַרְבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיִּאֲנַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה.

וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוֹ - כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם, אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב.

וַיִּרְא אֶת עֲגִינוֹ - זוֹ פְּרִישׁוֹת דָּרָךְ אֶרֶץ, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים.

וְאֵת עֲמַלְנוֹ - אֵלוֹ הַבְּנִים. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיֵּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ וְכָל הַבַּת תִּחְיֶינָה.

וְאֵת לַחֲצֵנוּ - זֶה הַדַּחֲק, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לַחֲצִים אֹתָם.

וַיִּוָּצְאוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה, וּבִמְרָא גָדֹל, וּבְאִתּוֹת וּבִמְפֹתִים.

וַיִּוָּצְאוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם - לֹא עַל יְדֵי מִלְאָךְ, וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַעֲבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהַכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעַשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי יְיָ.

וַעֲבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה - אֲנִי וְלֹא מִלְאָךְ

וְהַכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם - אֲנִי וְלֹא שָׂרָף

וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעַשֶׂה שְׁפָטִים - אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ.

אֲנִי יְיָ - אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר.

בְּיַד חֲזָקָה - זוֹ הַדְּבַר, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה יָד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשׂוּדָה, בְּסוּסִים, בְּחִמְרִים, בְּגַמְלִים, בְּבָקָר וּבְצֹאן, דָּבָר כְּבֵד מְאֹד.

וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה - זוֹ הַחֲרָב, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וַחֲרַבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ, נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם.

וּבִמְרָא גָדֹל - זוֹ גְלוּי שְׂכִינָה, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: אוֹ הַנְּסָה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מְקַרֵּב גּוֹי בְּמִסַּת בְּאִתּוֹת וּבִמְפֹתִים,

וּבִמְלַחְמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה, וּבִמְוֹרָאִים גְּדֹלִים, כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם.

וּבְאִתּוֹת - זֶה הַמַּטָּה, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֵת הַמַּטָּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ, אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאִתּוֹת.

וְהִגִּין לְהַטִּיף טָפָה מִן הַכּוֹס בְּאִמְרֵי דָם', וְאִש', וְתִימְרוֹת עֶשֶׂן', עֶשֶׂר הַמְּכּוֹת, וְדָצ"ד', וְעַד"ש', וְבִאח"ב', בְּיַחַד ט"ו פְּעָם.

וּבִמְפֹתִים - זֶה הַדָּם, כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר: וְנִתְּתִי מוֹפְתִים בְּשָׂמִים וּבְאֶרֶץ, דָּם וְאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֶשֶׂן.

דָּבָר אַחֵר: בְּיַד חֲזָקָה - שְׁתִּים, וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה - שְׁתִּים, וּבִמְרָא גָדֹל - שְׁתִּים, וּבְאִתּוֹת - שְׁתִּים, וּבִמְפֹתִים - שְׁתִּים. אֵלוֹ עֶשֶׂר מְכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם, וְאֵלוֹ הֵן:

דָּם, צְפָרְדַּע, כְּנִים, עָרוֹב, דָּבָר, שְׁחִין, בְּרָד, אֲרָבָה, חֲשָׁף, מַכַּת בְּכוֹרוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בֵּהֶם סְמָנִים: דָּצ"ד עַד"ש בְּאִח"ב.

רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אוֹמֵר: מִנֵּין אֵתָּה אוֹמֵר שֶׁלְּקוֹ הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מְכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מְכּוֹת? בְּמִצְרַיִם

מָה הוּא אוֹמֵר? וַיֵּאמְרוּ הַחֲרַטְמִים אֵל פְּרַעֲה: אֲצַבַּע אֱלֹהִים הוּא, וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר? וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד

הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם, וַיִּירָאוּ הָעַם אֶת יְיָ, וַיִּאֲמִינוּ בֵּינֵי וּבִמְשָׁה עֲבָדוֹ. כִּמָּה לְקוֹ בְּאֲצַבַּע? עֶשֶׂר מְכּוֹת. אָמֹר

מַעֲתָה: בְּמִצְרַיִם לְקוֹ עֶשֶׂר מְכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מְכּוֹת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִנֵּין שְׁכָל מְכָה וּמְכָה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הִיָּתָה שֶׁל אֲרַבַּע מְכּוֹת?

שֶׁנֶּאֱמַר: יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מִלְאָכֵי רָעִים. עֲבָרָה - אַחַת, וְזַעַם - שְׁתֵּים, וְצָרָה - שְׁלֹשׁ,

מִשְׁלַחַת מִלְאָכֵי רָעִים - אֲרַבַּע. אָמֹר מַעֲתָה: בְּמִצְרַיִם לְקוֹ אֲרַבַּעִים מְכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ מֵאֲתַיִם מְכּוֹת.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִנֵּין שְׁכָל מְכָה וּמְכָה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הִיָּתָה שֶׁל חֲמֵשׁ מְכּוֹת?

שֶׁנֶּאֱמַר: יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מִלְאָכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ - אַחַת, עֲבָרָה - שְׁתֵּים, וְזַעַם - שְׁלֹשׁ,

וְצָרָה - אֲרַבַּע, מִשְׁלַחַת מִלְאָכֵי רָעִים - חֲמֵשׁ. אָמֹר מַעֲתָה: בְּמִצְרַיִם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מְכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים

וּמֵאֲתַיִם מְכּוֹת.

כִּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלֵינוּ!